

Tulevaisuus tehdään yhdessä – aikuisoppimisen voima muuttuvassa maailmassa

Puheenvuoro

Aikuiskoulutuksen kansainvälisyyspäivä: Kansainvälisyys muutoksen ytimessä

10.12.2025, Opetushallitus

Minna Halonen

Turun yliopisto, VTT Oy

Tutkija ja kouluttaja

- Koulutusasiantuntijana Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksessa
 - Tulevaisuusohjaus
 - Henkilökohtainen tulevaisuussuhde
- Ennakointitutkijana VTT:llä Futureproof societies -tiimissä
 - Tulevaisuuskyvykkyys, osallisuus, moniäänisyys
 - Ennakoiva vaikuttavuuden arviointi
 - Menetelmäkehitys

Kolme näkökulmaa

01

Tulevaisuustaitojen
merkitys
kansainvälisessä
ympäristössä

02

Aikuisoppimisen
voima jatkuvasti
muuttuvassa
maailmassa

03

Tulevaisuus on
joukko
vaihtoehtoja, joihin
voimme vaikuttaa
yhdessä

Prologi

megatrendit

**Geopoliittinen
epävakaas**

Ilmastonmuutos

**Ikääntyminen,
monimuotoistuminen
& liikkuvuus**

**Digitalisaatio
& tekoäly**

trendit

Hybridityö

**Elinikäinen
oppiminen**

**Monivaiheiset
työurat**

**Kansainväliset
osaamisverkostot**

**Arvojen
korostuminen**

**Monikielisyys &
kulttuurinen kompetenssi**

signaalit

**Kv. vertais-
oppimisyhteisöt**

**Oppijan
toimijuus
keskiössä**

**Tulevaisuusvalta
laajenee**

**Digitaalinen
liikkuvuus**

**Mikro-
kredentiaalit**

Kahdeksan tulevaisuustaitoa

1. Moninaisten **tulevaisuuksien hahmottaminen**
2. **Systeemiajattelu** ja käsitys kompleksisuudesta
3. Aikakäsitysten tunnistaminen ja oman **aikaperspektiivin** laajentaminen
4. **Kriittinen ajattelu**: taito arvioida menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta koskevia käsityksiä
5. **Luova ajattelu**: mielikuvituksen käyttö tulevaisuutta koskevien uskomusten ylittämisessä ja kuvittelun rajojen laajentaminen
6. **Proaktiivinen** ja vastuullinen **toiminta**
7. **Epävarmuuden hyväksyminen**
8. Itse- ja arvoreflektio sekä oman tulevaisuussuhteen tunnistaminen

Tulevaisuustaitoja voi opettaa ja niitä voi oppia iästä ja taustasta riippumatta

Johanna Ollila: Suomalainen koulujärjestelmä on liikaa kiinni nykyajassa – miten tulevaisuustaitoja tulisi opettaa?
Minna Halonen: Kahdeksan tulevaisuustaitoa joiden treenaaminen kasvattaa tulevaisuusresilienssiä

**TURUN
YLIOPISTO**

Tulevaisuustaitojen merkitys kansainvälisessä ympäristössä

Miksi tulevaisuustaidot ovat tärkeitä kansainvälisessä ympäristössä?

- Auttavat navigoimaan epävarmuudessa
- Rakentavat kulttuurista ymmärrystä
- Mahdollistavat innovaatiot yli rajojen

Kansainvälisyys kehittää tulevaisuustaitoja, koska se:

- Altistaa uusille näkökulmille
- Syventää ymmärrystä globaaleista haasteista
- Rakentaa yhteistä tulevaisuustoimijuutta

Tulevaisuustaidot globaalikasvatus

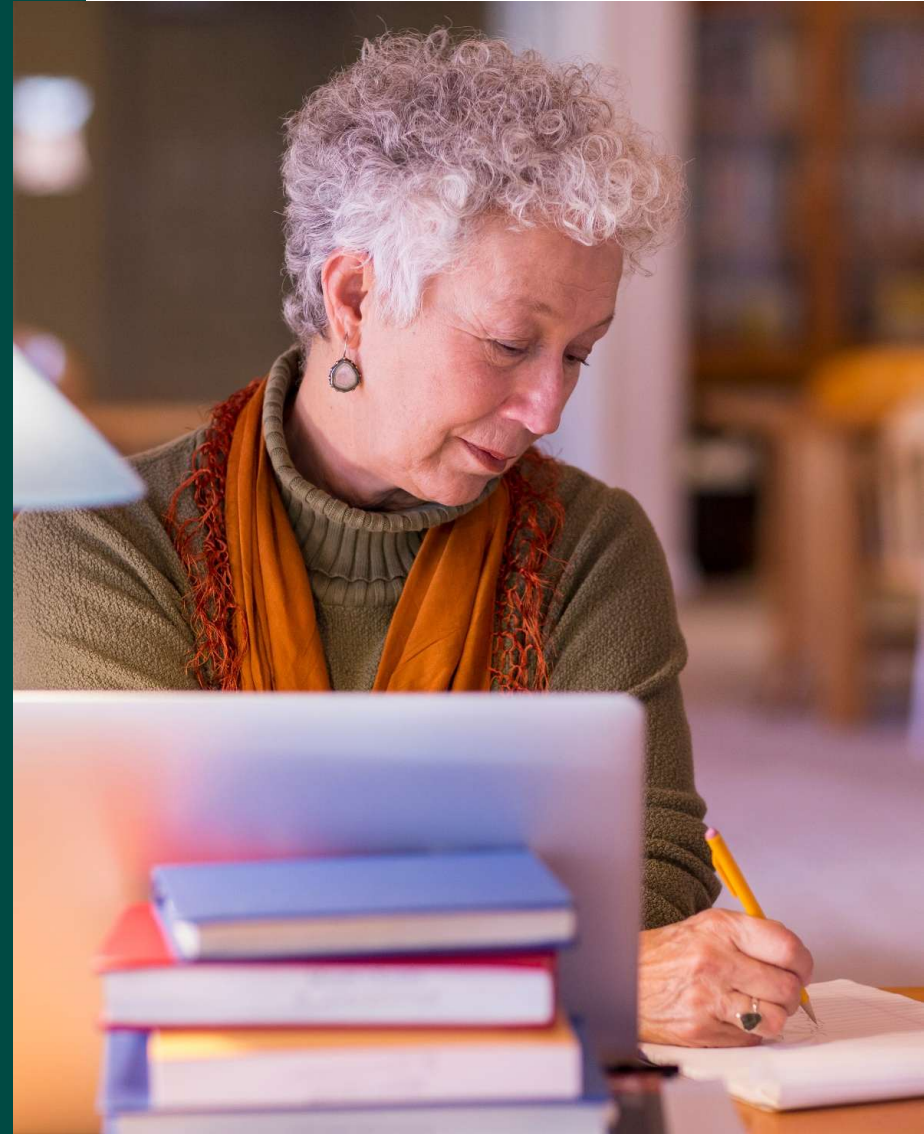

- Vahvistavat kykyä ymmärtää maailman monimutkaisuutta.
- Kehittyvät dialogissa, kriittisessä ajattelussa ja omien oletusten tunnistamisessa.
- Tähtäävät vastuulliseen toimijuuteen kohti kestävämpää ja oikeudenmukaisempaa tulevaisuutta.

Yhdessä ne vahvistavat kykyä ymmärtää maailmaa, kuvitella parempia tulevaisuuksia ja toimia niiden puolesta.

Aikuisoppimisen voima jatkuvasti muuttuvassa maailmassa

Haasteista mahdollisuuksiksi

Haasteita:

Nopeasti muuttuvat osaamistarpeet

Epälineaariset ja monivaiheiset urapolut

Digitaaliset kuilut ja eriarvoisuus oppimisessa

Kielitaidon ja kulttuuriosaamisen puutteet rajoittavat osallistumista

Aika- ja resurssipaineet aikuisilla oppijoilla

Kansainvälisyyden koetaan koskevan vain harvoja

Oppiminen velvollisuutena

Haasteista mahdollisuuksiksi

Haasteita:

Nopeasti muuttuvat osaamistarpeet

Epälineaariset ja monivaiheiset urapolut

Digitaaliset kuilut ja eriarvoisuus oppimisessa

Kielitaidon ja kulttuuriosaamisen puutteet rajoittavat osallistumista

Aika- ja resurssipaineet aikuisilla oppijoilla

Kansainvälisyyden koetaan koskevan vain harvoja

Oppiminen velvollisuutena

Mahdollisuuksia:

Elinikäisen oppimisen normalisoituminen

Uudelleen suuntautumisen mahdollisuudet

Globaaleihin oppimisverkostoihin pääsy

Monikielisyys ja kulttuurinen kompetenssi

Joustavat oppimismuodot

Kansainvälisyys arkipäiväistyy

Oppijan toimijuuden vahvistuminen

Haasteista mahdollisuuksiksi

Mahdollisuuksia:

- Elinikäisen oppimisen normalisoituminen**
- Uudelleen suuntautumisen mahdollisuudet**
- Globaaleihin oppimisverkostoihin pääsy**
- Monikielisyys ja kulttuurinen kompetenssi**
- Joustavat oppimismuodot**
- Kansainvälisyys arkipäiväistyy**
- Oppijan toimijuuden vahvistuminen**

Muuttuva maailma ja kansainvälisyys eivät lisää vain haasteita – ne avaavat mahdollisuuksia, joita ilman aikuisoppiminen jää kapeaksi. Kun oppijat saavat tukea toimijuuteen, kieli- ja kulttuuriosaamiseen sekä globaaleihin verkostoihin, he eivät vain reagoi muutokseen, vaan voivat vaikuttaa siihen.

Aikuisoppiminen muuttuvassa maailmassa

1. Työ muuttuu nopeammin kuin osaaminen

60 % työntekijöistä tarvitsee uudelleen-kouluttautumista vuoteen 2027 mennessä. (World Economic Forum, *Future of Jobs Report 2023*)

2. Oppiminen vahvistaa hyvinvointia ja osallisuutta

Oppiminen ei ole vain osaamista – se lisää merkityksellisyyden tunnetta, elämänhallintaa ja osallisuutta. (OECD, *Education at a Glance 2021*; Eurofound 2020, *Living, working and COVID-19*; Opetushallitus 2024, Erasmus+ vaikutustutkimus aikuiskoulutuksessa)

3. Tulevaisuustaidot syntyvät elämän varrella

Systeeminen ajattelu, muutosjoustavuus ja kyky toimia epävarmassa maailmassa rakentuvat elämän varrella oppimisen, kokemusten ja reflektiivisen ajattelun kautta. (UNESCO 2021, *Futures of Education – Reimagining Our Futures Together*; EU Joint Research Centre (JRC) 2020, *LifeComp Framework*; Eurofound 2020, *Living, working and COVID-19*)

Nämä kolme ilmiötä kytkeytyvät yhteen: työ muuttuu, oppiminen kannattelee ja tulevaisuustaidot antavat suunnan. Siksi aikuisoppiminen ei ole varajärjestelmä, vaan hyvän tulevaisuuden edellytys.

Tulevaisuus ei ole yksi
annettu polku, vaan joukko
vaihtoehtoja, joihin voimme
vaikuttaa yhdessä

Kolme perusperiaatetta

Tulevaisuus ei ole ennustettavissa

Monia mahdollisia, vaihtoehtoisia tulevaisuuksia

Tulevaisuus ei ole ennaltamäärätty

On tärkeää pohtia erilaisia vaihtoehtoja

Voimme vaikuttaa tulevaisuuteen teoillamme

Arvot ja niistä keskustelu keskeisessä roolissa

Amara, R. (1981) The Futures Field: Searching for Definitions and Boundaries. *The Futurist* 15 (1): 25–29.

Kolme perusperiaatetta

**Tulevaisuus ei ole
ennustettavissa**

Vapauttavat ajattelevaan uudella tavalla: oppija ei ole olosuhteiden ohjailtavana, vaan aktiivinen tulevaisuuden rakentaja.

Kutsuvat kysymään "entä jos?", mikä avaa oven uusille näkökulmille ja mahdollisuuksille.

**Tulevaisuus ei ole
ennaltamäärätty**

Haastavat pohtimaan omaa roolia, arvoja ja valintoja – mikä on juuri minun mahdollinen ja toivottava tulevaisuuteni?

**Voimme vaikuttaa
tulevaisuuteen teoillamme**

Vahvistavat toimijuutta: aikuisoppija alkaa nähdä, että opiskelu ei ole vain tiedon kartuttamista vaan oman tulevaisuuden muokkaamista.

Luovat perustan transformatiiviselle oppimiselle, jossa ihminen ei vain opi uutta, vaan uudistaa koko käsitystään maailmasta ja itsestään maailmassa.

Transformaatiota ilmassa

- Tulevaisuusajattelu antaa aikuisille luvan ajatella ja kuvitella toisin
- Aikuisoppija näkee tutut ja uudet asiat tulevaisuussilmälasisien läpi
- Tämä muutos on usein syvästi voimaannuttava ja lisää kykyä toimia epävarmuuden keskellä.

Yhteinen toivo ja suunta

“Tässä vaikeassa maailmantilanteessa meidän on tehtävä yhteinen päätös mennä eteenpäin kohti valoa.”

- Hän muistutti, että **valon näkeminen ja valoa kohti kulkeminen** on aina yhteinen teko
- Tämä ajatus kiteyttää tulevaisuustaidot:
 - näemme vaihtoehdot
 - valitsemme toivon ja
 - kuljemme yhdessä kohti parempaa tulevaisuutta.

Epilogi

Tulevaisuusohjaus goes international

1) Getting to Know Futures Studies (1 ECTS)

2) Futures Thinking (3 ECTS)

- Based on Futures Guidance
- Implementing futures thinking in different contexts

3) Teaching Futures (5 ECTS)

- Implementing futures skills in 2ndary/tertiary education and other teaching activities

4) Basics of Foresight, MOOC (2 ECTS)

Get inspired.

TURUN
YLIOPISTO